

שומר חנם - שילם ולא נשבע

מתני': [רישא] המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו, שילם ולא רצה לישבע! שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא. - נמצא הגנב! משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם? למי שהפקדון אצלו.

המפקיד ולא רצה לישבע שבועת שומרים שלא פשע בה ושלא שלח בה יד, שהיה יכול ליפטר בשבועה זו! שהרי אמרו כו'. - למי שהפקדון אצלו. דכיון [שכיון] דשילם [ששילם], קנה [לעצמו] כל תשלומיה. ובגמרא מפרש טעמא [את הטעם].

המקרה ברישא: פלוני הפקיד בחינם אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו מהנפקד, כשומר חנם יכול הוא להשבע שבועת השומרים ופטור מתשלומי הפקדון. החליט השומר לא להטריח את המפקיד ללכת לבית דין ולשלם ולא להשבע. **נמצא הגנב!** וידוע לנו שאם נמצאה הגניבה ברשות הגנב משלם כפול (שניים) - ואם הגנב שחט או מכר את הגניבה, משלם פי ארבעה או פי חמשה.

השאלה במשנה: השומר שילם ולא נשבע, נתפס הגנב! למי הוא משלם את קנס גניבתו?
משיבה המשנה: משלם למי שהפקידון אצלו, כלומר: לשומר, מכיון שהשומר שילם את ערך הפקדון לבעליו, נעשה הוא בעל הפקדון לזכות בקנסות הגנב לְכַשְׁיִמְצָא. הטעם יבואר בהמשך הגמ'.

שומר חנם - נשבע ולא שילם

סיפא: נשבע ולא רצה לשלם. - נמצא הגנב! משלם תשלומי כפל - טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם? לבעל הפקדון.

המקרה בסיפא: השומר נשבע שבועת השומרים ונפטר מתשלומי הפקדון, - **נמצא הגנב!** למי משלם הגנב את הקנס? לבעל הפקדון, כלומר: המפקיד נשאר בעל הפיקדון וממשיך את זכותו על קנסות הגנב לְכַשְׁיִמְצָא.

סיכום המשנה: שומר חנם:

שילם	נשבע	נמצא הגנב
השומר נעשה בעל הפיקדון לקבל קנסות הגנב.	בעל הפיקדון מקבל קנסות הגנב.	

- א. שומר חנם שנגנב או אבד ממנו הפקדון, נשבע שכך היה ופטור, אבל אם פשע בשמירת הפיקדון חייב לשלם.
- ב. שומר חנם שאמר "הריני משלם" ואינו נשבע:
- אם הפקדון הוא דבר מצוי בשוק, כגון פירות וכיוצא, משלם ואינו נשבע.
 - אבל אם הפקדון דבר שאינו מצוי בשוק, חוששין שמא רוצה את הפיקדון לעצמו, לכן משביעים אותו שבועה שאינה ברשותו ואח"כ משלם (הוא הדין לשאר השומרים), ואם אמרו הבעלים שהפקדון שוה יותר ממה שטוען השומר, השומר כולל בשבועתו שאינו שוה אלא כך וכך כפי טענתו. [שו"ע ח"מ סימן רצא, א - רצה, א]

ביאורי מילים

- דאתמר - שנאמר. (פתיחה למחלוקת אמוראים)
- לא עביד איניש דינא לנפשיה - לא עושה אדם דין לעצמו.
- היכא דאיכא פסידא - היכן
- שיש הפסד.
- כולי עלמא - לכל הדעות.
- דליכא פסידא - שאין הפסד.
- לא פליגי - לא חולקים.